

OBJAWY PRZEMOCY

Przemoc fizyczna

Co wywołuje nasze podejrzenia:

- Każdy uraz u małego dziecka, w szczególności jeśli jest to dziecko, które jeszcze nie potrafi chodzić, a rodzaj urazu pozostaje w sprzeczności z etapem rozwojowym dziecka.
- Niedostateczne wyjaśnienie lub brak wyjaśnienia okoliczności urazu przez rodzica/opiekuna.
- Niestosowne zachowanie rodziców, np. brak troski, wrogość czy zabranianie udziału w zajęciach.
- Nienormalne reakcje między rodzicami i dzieckiem. Dziecko może wydawać się wycofane lub przestraszone.
- Wcześniej zaistniałe przypadki stosowania przemocy w danej rodzinie.
- Historia przemocy w rodzinie. Przemoc pomiędzy dorosłymi może być kojarzona z przemocą w stosunku do dzieci i jako taka stanowić przemoc emocjonalną w stosunku do dzieci.

Urazy, które mogą być objawami stosowania przemocy:

Siniaki i stłuczenia

- Siniaki u dziecka, które jeszcze nie potrafi chodzić, szczególnie siniaki na twarzy
- Posiniaczone usta lub naderwane więzadelko
- Wybroczyny oczne (krew na białych częściach oczu)
- Siniaki od końcówek palców na tułowiu i kończynach (wiele siniaków o średnicy 1 cm)
- Zasinione ucho
- Podłużne siniaki na pośladkach
- Siniaki w kształcie dłoni, paska, buta
- Siniaki pochodzące z różnych okresów (z wyjątkiem dolnych kończyn)
- Ślady ugryzienia. Siniaki powstałe w wyniku ssania („oznaki” miłości)

Oparzenia

- Oparzenia wrzątkiem dłoni, stóp, pośladków (10% powstaje w wyniku stosowania przemocy)
- Oparzenia wrzątkiem – wyniku przemocy najczęstsze u dzieci 3-letnich, wypadkowe – najczęstsze u dzieci 2-letnich. Jest mało prawdopodobne by chodzące dziecko samo, które weszło do zbyt gorącej kąpieli, ale jeśli, to poparzone byłyby również stopy. Dziecko, które przypadkowo weszło do zbyt gorącej kąpieli, będzie miało również ślady poparzeń w kształcie plamek
- Poparzenia o wyraźnym kształcie
- Poparzenie papierosem

Złamania, pęknięcia kości

- 25% złamań u dzieci poniżej 2 roku życia powstaje w wyniku stosowania przemocy
- Złamania u niechodzącego dziecka, w szczególności złamanie poprzeczne lub spiralne kości ramiennej lub kości udowej (górną część ramienia lub nogi)
- Wielokrotne złamanie w różnym stadium gojenia się
- Rzeczomo niezauważone złamanie (złamanie powodują ból i trudno by rodzic nie zauważył, że dziecku coś się stało)
- Złamania żeber (widoczne tylko na zdjęciu rentgenowskim). Świeże mogą nie być widoczne. Powinno się powtórzyć zdjęcie po 7-10 dniach, gdy zrastające się złamanie jest bardziej widoczne
- Złamania odłamkowe (odłamana skrajna część długiej kości). Tego rodzaju złamanie powstają w wyniku potrząsania i wykręcania
- Okostnowe tworzenie się nowych kości
- Pęknięcie czaszki z urazem wewnątrzczaszkowym spowodowanym urazem w wyniku uderzenia

Zamknięte urazy głowy

Spowodowane są potrząsaniem i bujaniem, często z zamachem lub uderzeniem. Niekoniecznie powoduje to pęknięcie czaszki. Dziecko ma objawy, które niekoniecznie muszą się nam kojarzyć bezpośrednio ze stosowaniem przemocy, np. letarg, drażliwość, wymioty, konwulsje itp. W czasie potrząsania dziecko jest obejmowane wokół klatki piersiowej i mogą występować złamanie tylnych żeber i odłamkowe złamanie długich kości (70%). Do innych objawów stosowanej przemocy należą: krwotoki siatkówkowe (krwawienie z tylnej części oka – ok. 50 – 80% dzieci „przemocowych”); krwiaki podtwardówkowe (krew zebrana wewnątrz czaszki), inne urazy mózgu – te objawy można zdiagnozować podczas tomografii komputerowej.

Zaniedbania

Oznaki zaniedbania:

- Powolny wzrost i rozwój
- Chroniczne, pieluszkowe zapalenie skóry
- Siniaki obrzęki spowodowane zimnem, czerwone stopy, dłonie
- Brak zaspakajania potrzeb dziecka w zakresie:
 - jedzenia
 - ciepła
 - ubrania
 - higieny
 - odpowiedniej opieki medycznej
- Sytuacje pozostawiania dziecka bez opieki
- Dzieci celowo wystawiane na niebezpieczeństwo

Kluczowe objawy u małych dzieci

Fizyczne:

- brak rozwoju

- powtarzające się i uporczywe drobne infekcje
- częste wizyty na pogotowiu i w szpitalu

Przyjęcia do szpitala:

- niewytłumaczalne siniaki
- poważne pieluszkowe zapalenie skóry

Rozwojowe:

- ogólne opóźnienie w rozwoju

Zachowanie:

- brak reakcji społecznych

Kluczowe objawy u dzieci w wieku przedszkolnym

Fizyczne:

- niski wzrost
- małowłowie
- zaniedbane i brudne

Rozwojowe:

- opóźniony rozwój mowy
- ograniczony zakres uwagi
- niedojrzałość społeczno-emocjonalna

Zachowanie:

- nadmierna pobudliwość, agresja, impulsywność
- powszechna życzliwość

Kluczowe objawy u dzieci szkolnych

Fizyczne:

- niski wzrost
- niski stopień higieny
- zaniedbany wygląd

Rozwojowe:

- trudności w uczeniu się
- brak szacunku do siebie
- niedojrzałość społeczno-emocjonalna

Zachowanie:

- zaburzone / niewielka ilość relacji
- zachowanie wyrażające niższość własnej osoby
- niezwykła częstotliwość / sposób oddawania moczu/kału

Rodzice

- niekompetencje rodziców z powodu choroby psychicznej, nadużywania narkotyków lub alkoholu, własnego zaniedbania w dzieciństwie, ekstremalnych przekonań np. w kwestii żywienia, religii, kulturalnych

Otoczenie

- trudne warunki mieszkaniowe, nadmierne zagęszczenie w domu. Zimno wilgoć, brak remontów
- mieszkanie spełniające jedynie funkcję spania i jedzenia

- mieszkanie w warunkach tymczasowych np. ogródki działkowe, altany itp.
- niebezpieczne otoczenie np. niebezpieczne tereny zabaw lub ich brak, ruchliwe ulice, nieogrodzone tory
- bieda, niedostateczna ilość pożywienia, odłączone elektryczność lub gaz

Przemoc emocjonalna

- wyśmiewanie
- agresja słowna
- wrogość
- zastraszanie
- wymuszanie
- szykanowanie
- odrzucanie
- wywoływanie poczucia winy
- nadmierne wymagania, nieadekwatne do wieku i możliwość psychofizycznych dziecka
- izolacja społeczna – nadmierne kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami

Objawy stosowania przemocy emocjonalnej

- zaburzenia mowy
- dolegliwości psychosomatyczne (ból brzucha, głowy, mdłości)
- moczenia się i zanieczyszczanie bez wyraźnych przyczyn organicznych
- tiki
- brak pewności siebie, wycofanie
- depresja
- zachowania destrykcyjne i autodestrukcyjne
- nadmierne podporządkowanie dorosłym kłamliwość

Wykorzystywanie seksualne

Co przeżywają dzieci?

- podglądanie
- fotografowanie / video
- pokazywanie genitaliów
- nieodpowiednia nagość
- erotyczne pocałunki
- pornografia
- dotyk
- masturbacja – na oczach dziecka, dorosły dziecku, dziecko dorosłemu
- penetracja palcami
- seks oralny
- kontakt genitaliów
- penetracja analna / waginalna

Co wywołuje nasze podejrzenia?

Oznaki behawioralne:

- to, co mówi dziecko – stanowi to najważniejszą wskazówkę
- małe dzieci ze stosunkowo dużą wiedzą o seksie
- wyraźnie seksualne zachowanie
- znaczące zmiany w zachowaniu
- moczenie się / robienie kupy w majtki / przeklinanie / wydaliny
- zaburzenia snu – koszmary senne
- zaburzenia w przyjmowaniu pokarmu
- samouszkodzenia – próby samobójcze, samookaleczenia
- fantazjowanie, uciezki, rozwiązłość

Oznaki fizyczne:

- siniaki / zadrapania w okolicy genitaliów, na piersiach
- powtarzające się infekcje dróg moczowych
- ciąża
- bolesność, swędzenie, krwawienie narządów płciowych i odbytu
- powtarzające się bóle brzucha
- choroby przenoszone drogą płciową / brodawki na narządach płciowych

Mogą nie występować żadne objawy!

Możliwe krótkofalowe skutki wykorzystywania seksualnego:

Emocjonalne / behawioralne:

- zaburzone zachowanie
- niepokój, depresja
- moczenie się
- okaleczanie się

Edukacyjne:

- trudność w uczeniu się

Stosunki społeczne:

- zaburzone – woli dorosłych jednej płci
- niewielki kontakt z rówieśnikami
- może do działań seksualnych wciągnąć inne osoby

Możliwe długofalowe skutki wykorzystywania seksualnego u obu płci:

Problemy ze zdrowiem psychicznym:

- depresja / samobójstwo / samokrzywdzenie się

Trudności natury seksualnej

Trudności w wychowaniu dziecka:

- niedostateczna opieka rodziców
- trudności w ochronie dziecka

Dysfunkcje społeczne:

- przestępczość
- zachowania kryminalne
- nadużywanie / przemoc